

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2005 M. BIRŽELIO 14 D. NUTARIMO
NR. 647 „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO
FONDO BIUDŽETO SUDARYMO IR VYKDYMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO“
PAKEITIMO“ PROJEKTO (toliau – Projektas)
(TAP-22-755) (TAIS Nr. 22-6542)**

2022-05-10 Nr.NV-1275

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Projektu teikiamas Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto sudarymo ir vykdymo taisyklių (toliau – Taisyklės) papildymas 57⁴ punktu vertintinas kaip nepagrįstas ir nesuderinamas su Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymu (toliau – Įstatymas), kuriame nėra nustatyta reguliavimo dėl supaprastinto socialinio draudimo įmokų, baudų, palūkanų ir delspinigių išskolinimo mokėjimo, palūkanų ir delspinigių skaičiavimo tvarkos ar ribojimų netaikymo draudėjams, kurių ūkinė veikla susijusi su Ukraina ir kurie patiria finansinių sunkumų dėl Rusijos Federacijos vykdomų karinių veiksmų Ukrainoje. Tik esant Įstatyme (analogiškai kaip tai buvo reguliuojama Įstatymo 19¹ straipsnyje dėl Vyriausybės paskelbto karantino, kurio metu nustatyti ūkinės veiklos apribojimai) nustatytam teisiniam pagrindui, Taisyklėse galėtų būti detalizuojama pirmiau minėtiems draudėjams nustatytą išimčių taikymo tvarka. Siūlome teikiamus pakeitimus įvertinti nurodytuoju aspektu ir svarstyti Įstatymo papildymo reikalingomis nuostatomis galimybę.

2. Taisyklių 57⁴ punkte siūloma išieškojimo priverstine tvarka netaikymo laikotarpio pabaiga – 2022 m. rugpjūčio 31 d., tačiau toks terminas nėra pagrįstas objektyviais kriterijais ir tokiu būdu sudaromas neapibrėžtumas dėl šiuo laikotarpiu siūlomos tvarkos taikymo aplinkybių, pavyzdžiui, neargumentuojama, ar siūloma laikina priemonė ir pasibaigus šiam terminui neišieškojimo būtų atsisakyta nepaisant tokį reguliavimą paskatinusių aplinkybių, ar visgi būtų siekis jį pratęsti ar pan. Atkreipiame dėmesį, kad Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylantys teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio tikrumo, teisinio saugumo principai suponuoja valstybės pareigą užtikrinti teisinio reguliavimo tikrumą ir stabilumą, apsaugoti asmenų teises, gerbti teisėtus interesus ir teisėtus lūkesčius. Neužtikrinus asmens teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio tikrumo ir teisinio saugumo, nebūtų užtikrintas asmens pasitikėjimas valstybe ir teise.

3. Manome, kad konkretūs privalomojo sveikatos draudimo įmokų nemokėjimo pagrindai, išimties tam tikriems subjektams, turėtų būti nustatomi įstatymuose, todėl Projekte tikslinga atsisakyti Taisyklių 57⁵ punkto kaip neturinčio įstatyminio pagrindo. Kartu pastebime ir tai, kad vertinamoje nuostatoje nurodyta nemokamų atostogų laikotarpio sąlyga „laikotarpiu, kuriuo jie atlieka pareigą savo šaliai“ laikytina deklaratyvia, nes nėra sureguliuota kaip ji veiktų realiai, kaip būtų įsitikinama ar šios sąlygos laikomasi.

4. Siūlome papildomai įvertinti teikiamus Taisyklių 49 punkto pakeitimus dėl privalomojo sveikatos draudimo įmokų mokėjimo iš anksto ir siūlomų nuostatų suderinamumą su Taisyklių 51, 52 punktuose numatyta šių įmokų mokėjimo tvarka.

5. Manome, kad keičiamų Taisyklių 65, 80 ir 92 punktų nuostatai, reguliuojančiai, kada sprendimas dėl socialinio draudimo įsiskolinimo sumokėjimo atidėjimo netenka galios ir pradedamas įsiskolinimo sumos išieškojimas iš draudėjo priverstine tvarka, trūksta apibrėžtumo. Vertinamuose punktuose minimų veiksmų atlikimo terminai (jų pradžios ir pabaigos momentai) turi būti aiškiai ir nedviprasmiškai sureguliuoti. Projekto lydraštyje nurodoma, kad sprendimas priverstine tvarka išieškoti iš draudėjo likusią įsiskolinimo sumą kartu su palūkanomis priimamas tą pačią dieną, kai sprendimas dėl socialinio draudimo įsiskolinimo sumokėjimo atidėjimo netenka galios, nors, pavyzdžiui, Taisyklių 68, 81, 95 punktuose nustatomas 3 darbo dienų terminas Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigai išsiųsti pranešimą (neapibrėžiant šio pranešimo teisinės galios) informuojantį, kad sprendimas dėl įsiskolinimų sumokėjimo atidėjimo netenka galios. Taigi, sankcijų taikymas pradedamas nenumatant galimybės pažeidusiam asmeniui pirmiau sužinoti apie pažeidimo faktą, pašalinti trūkumus ar skųsti priimtus sprendimus, todėl reikalinga papildomai įvertinti siūlomą reguliavimą, jo pagrįstumą bei proporcingumą.

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Tatjana Knyzienė